

Regimul stalinist în România

Schița lecției

1. Regimul stalinist în România
2. Practici politice totalitare
3. Etapele regimului stalinist

Regimul stalinist în România

- a funcționat între anii 1948-1965
 - conducătorul țării a fost Gheorghe Gheorghiu-Dej
- a fost un regim foarte dur, asemănător cu cel instaurat de Stalin în URSS
 - s-au luat măsuri de consolidare a regimului comunist (inclusiv marginalizarea sau eliminarea adversarilor politici - exemplu: Lucrețiu Pătrășcanu)

Practici politice totalitare

- **crearea partidului unic:** Partidul Muncitoresc Român
 - a apărut în urma fuziunii dintre Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat
- **adoptarea Constituției din 1948**
 - România devenea republică populară
 - avea rolul de a legitima noul regim
- **naționalizarea principalelor mijloace de producție**
 - s-a realizat prin legea naționalizării întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi din 11 iunie 1948 (vezi legea)
 - marile întreprinderi au trecut în proprietatea statului fără să se acorde despăgubiri
- **industrializarea forțată**
 - a fost o constantă a regimului comunist

- a provocat mari dezechilibre economice
- accentul era pus pe dezvoltarea industriei grele (industria constructoare de mașini, industria metalurgică, industria minieră, industria chimică și petrochimică etc.)
- **centralizarea economică**
- economia de piață a fost înlocuită cu o economie controlată de stat, planificată în baza unor planuri inițial anuale, apoi cincinale
- **colectivizarea agriculturii**
 - procesul s-a desfășurat între anii 1949-1962
 - țăranii erau obligați să își cedeze proprietățile Gospodăriilor Agricole Colective, numite ulterior Cooperative Agricole de Producție (CAP)
 - țăranii care opuneau rezistență erau arestați, torturați (unii erau omorâți)
 - cele mai dure măsuri au fost luate împotriva țăranilor bogați (chiaburi)
 - peste 80.000 de țărani au fost arestați
- **poliția politică**
 - a luat ființă în 1948 sub numele de Direcția Generală a Securității Poporului (Securitatea)
 - la început a fost coordonată de agenți sovietici
 - a fost principalul element al represiunii
 - i-a vizat pe cei care se opuneau regimului comunist: intelectuali, preoți, oameni politici, oameni de cultură, conducători ai armatei etc.
- **teroarea / represiunea**
 - erau vizați toți cei care se opuneau regimului
 - cei care se opuneau comuniștilor erau amenințați, arestați, torturați, omorâți
 - victime: Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Gheorghe Brătianu, Constantin Argetoianu, Mihail Manoilescu, Constantin I.C. Brătianu
 - închisori comuniste: Aiud, Sighet, Gherla, Râmnicu Sărat, Pitești
 - lagăre de concentrare și de muncă: Canalul Dunăre - Marea Neagră
 - între anii 1949-1952 a avut loc Fenomenul Pitești → prin bătaii și torturi se urmărea "reeducarea" deținuților politici
- **monopolul asupra culturii**
 - s-a reorganizat învățământul după model sovietic

- limba rusă a fost introdusă în școli
- Biserica Ortodoxă a fost subordonată statului, iar Biserica Greco-Catolică a fost desființată
- a apărut o nouă orientare culturală numită "proletcultism" (cultura proletariatului) → realizarea unor opere artistice având ca temă lupta de clasă

Etapele regimului stalinist

- perioada anilor 1948-1960
 - România urmează politica Moscovei
 - 1949: la inițiativa URSS ia naștere Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (CAER - organizație economică creată ca replică la Planul Marshall din 1947) din care făceau parte statele comuniste
 - 1955: România este membru fondator al Tratatului de la Varșovia (alianță militară fondată ca replică la constituirea NATO din 1949)
 - 1956: **România participă la înfrângerea revoluției din Ungaria → în 1958, trupele sovietice se retrag din România → începutul procesului de desovietizare a României**
- perioada anilor 1960-1965
 - are loc îndepărtarea României de URSS și apropierea de China
 - sunt reluate legăturile cu Occidentul
 - sunt eliberați ultimii deținuți politici
 - 1964: **România respinge planul Valev** (conform acestuia, România trebuia să devină un stat preponderent agricol)
 - 1964: **Declarația P.M.R. din aprilie 1964** → se respingea modelul unic de socialism → statul român proclama dreptul fiecărei țări de a edifica propriul model de socialism (a fost momentul de apogeu al politicii de desovietizare a României)